

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben a 2015. január hó 26. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t :

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2014. szeptember 30. napján kihirdetett 4.B.4/2013/81. számú ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú eljárás során felmerült 15.000 (tizenötezer) forint bűnügyi költségből II. r., vádlott 5000 (ötezer) forintot, III. r. vádlott 5000 (ötezer) forintot, IV. r. vádlott 5000 (ötezer) forintot visel.

Indokolás:

Az elsőfokú bíróságként eljáró Debreceni Törvényszék 2014. szeptember 30. napján kihirdetett 4.B.4/2013/81. számú ítéletével a vádlottak bűnösségét megállapítva I. r. vádlottat hivatali visszaélés büntette (Btk. 305. § a) pont) és hamis tanúzás vétsége (Btk. 272. § (1) bekezdés, Btk. 273. §) miatt - halmazati büntetésül - 400 napi tétel, egy napi tétel összegeként 1.200 forintban meghatározott, mindösszesen 480.000 forint pénzbüntetésre; II. r. vádlottat hamis vád vétsége (Btk. 269. § a) pont) miatt 320 napi tétel, egy napi tétel összegeként 1.200 forintban meghatározott, mindösszesen 384.000 forint pénzbüntetésre; III. r. és IV. r. vádlottakat hamis tanúzás vétsége (Btk. 272. § (1) bekezdés, Btk. 273. §) miatt személyenként 260 napi tétel, egy napi tétel összegeként 1.400 forintban meghatározott, mindösszesen 364.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Határozatával rendelkezett még a büntetési nem meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítéletet kizárólag védelmi fellebbezések támadták, a kihirdetéskor a vádlottak valamint védőik egyaránt felmentés érdekében éltek jogorvoslattal. I. r. vádlott és védője fellebbezésük indokait írásban is részletezték (másodfokú iratok 8., 9. sorszám), melyben a törvényszék által értékelt bizonyítékok bizonyító erejét, részben törvényességét kérdőjelezték meg, majd az abból levont első bírói következtetéseket tévesnek jellemezték, kifejtve, hogy az ítélet tényállása hiányos is. Így eltérő tényállás megállapítása mellett - mivel a kétséget kizáróan nem bizonyított tények nem vezethetnek bűnösséghez - bizonyítottság hiányában felmentésre tettek indítványt. A védői fellebbezés másodlagos indítványként megalapozatlanság okán az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte, azzal, hogy az ítéltábla utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására. Ezen túlmenően a védő azt is sérelmesnek tartotta, hogy a törvényszék - az első fokon előterjesztett indítványa ellenére - nem rendelkezett az ügy áttételéről a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsához, holott ez - álláspontja szerint - a Be. 470. § (1) bekezdés c) pontja szerint törvényi kötelezettsége lett volna.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.169/2014/5-I. számú átiratában a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta, okszerűként jellemezve a vádlottak bűnösségére levont első bírói következtetést, mely megalapozott tényállás alapján történt. Kizárólag a titkos információgyűjtés törvényes bizonyítási eszközként történő felhasználásával kapcsolatos végkövetkeztetést illetően tartotta szükségesnek az első fokú ítélet indokolásának kiegészítését. Álláspontja szerint mindezek mellett törvényesnek tekinthető a cselekmények jogi minősítése, a Btk. 2. § körében elfoglalt álláspont és a vádlottakkal szemben alkalmazott joghátrány, melynek okán összességében az első fokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A bejelentett fellebbezésekre figyelemmel az ítéletábra a Be. 361. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen I. r. vádlott védője a perorvoslatot változatlan tartalommal fenntartotta, ám egyben a vád törvényességét is megkérdőjelezte és indokolatlannak jelölte meg az I. r. terhelt kötelezését az orvosszakértői vizsgálata folytán felmerült bűnügyi költség megfizetésére. Védőbeszédükben II. r., III. r. és IV. r. vádlottak védői a felmentő rendelkezés meghozatala mellett érveltek, míg a IV. r. terhelt védője a fellebbezés irányát kiterjesztve, az első fokú ítélet megalapozatlansága miatt a hatályon kívül helyezés lehetőségét is felvetette.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség képviseletében eljáró ügyész az írásbeli átirattal megegyező nyilatkozatot tett, alaptalannak tartva az elsőfokú határozatot megalapozatlanság miatt támadó fellebbezéseket. Ezen túlmenően perbeszédében arra is utalt, hogy miután az eljárásjogi hatálysabályokban bekövetkezett változás a már folyamatban lévő ügyek elbírálását nem érintette, így az általános hatáskörrel rendelkező Debreceni Törvényszéknek lehetősége volt továbbra is eljárni az ügyben.

A nyilvános ülésen megjelent I. r. vádlott az utolsó szó jogán előadottak szerint továbbra is vitatta büntetőjogi felelősségét, írásban tett indítványa alapján az ítélet megváltoztatása mellett felmentését kérte az ellene emelt vád alól.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra - ügyészi fellebbezés hiányában a Be. 354. § (1) bekezdése szerinti súlyosítási tilalom keretein belül - az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben bírálta felül, a tényállás megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit arra tekintet nélkül vizsgálva, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta az ítélet megalapozottságát is.

Ennek során megállapította, hogy a törvényszék nem vétett feltétlen, vagy olyan súlyú relatív hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárná, és az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésének lehetőségét felvetné.

Az ítéletábra által észlelt kisebb súlyú relatív eljárási szabálysértések a következők szerint foglalhatók össze.

Az elsőfokú bíróság annyiban eltért az eljárási szabályoktól, hogy a tárgyaláson kihallgatott tanúk egy részét nem figyelmeztette a tanúvallomás jogosulatlan megtagadásának törvényi következményeire. Ez volt tetten érhető 2013. szeptember 11. napján foganatosított kihallgatásánál (27. számú tárgyalási jegyzőkönyv). Ugyanakkor a 2012. évi CCXXIII. törvény 100. §-ával 2013. július 1. napjától módosított Be. 85. § (3) bekezdése a tanú kihallgatásának akadályát képező törvényi ok hiányában - a hamis tanúzás büntetőjogi következményei mellett - már ezzel kapcsolatban is előírást tartalmaz. A törvényszék részéről alkalmazott forma így nem volt teljes körű, ám az ítélet tábla szerint azért tekinthető mégis relatív szabálysértésnek, mivel a tárgyalásra idézett tanúkkal kapcsolatosan még a lehetősége sem merült fel annak, hogy bármely ok folytán meg kívánnák tagadni a vallomástételt.

Ezt követően a törvényszék viszont 2014. június 20. napján már arra figyelmeztette a kihallgatni kívánt tanút, hogy a Büntető Törvénykönyv a hamis tanúzás büntetőjogi következményei mellett a tanúvallomás jogosulatlan megtagadását is szabadságvesztéssel rendeli büntetni. Ugyanakkor a Btk. 277. § e tekintetben egyértelmű megfogalmazással a tanúvallomás jogosulatlan megtagadása vétségét kizárólag elzárással szankcionálja. A törvényszék figyelmeztetése így kétségtelenül pontatlan, ám az mindenképp kitűnt belőle, hogy amennyiben a tanú kihallgatásának nem mutatkozik akadály, úgy vallomástételre köteles, annak jogosulatlan megtagadása büntetendő cselekmény, mely miatt büntetés szabható ki. A Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja értelmében - a szabadságvesztés mellett - az elzárás is külön büntetési nem, következésképp a személyi bizonyítás törvényessége nem sérült, nem volt kizárt fenti tanúvallomások felhasználása.

Ugyancsak eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság akkor, amikor az ügy kiemelt jellegét (Be. 554/B. § a) pontja) figyelmen kívül hagyva nem a Be. 554/L. § (2) bekezdése szerint irányadó 3 hónapon belül tartott folytatódó tárgyalást. Első esetben, nevezetesen 2013. szeptember 11. napján az előző tárgyalás 14. sorszámú jegyzőkönyvét ismertette, mely a tárgyalás korábbi anyaga ismertetésének tekinthető (97/2012. BK vélemény), tehát a törvényszék lényegében orvosolta a fenti szabálysértést. 2014. szeptember 30. napján viszont ez már nem történt meg, hiszen kizárólag a legutolsó, 78. számú jegyzőkönyv ismertetésére került sor, ám a korábbi tárgyalási anyag 14. és 27. számú jegyzőkönyvek szerinti megismétlése elmaradt. Mindez azonban nem tekinthető feltétlen hatályon kívül helyezési oknak, hanem kizárólag relatív eljárási szabálysértésként értékelhető (65/2009. számú BK vélemény 2. pont).

Összegzésként tehát kimondható, hogy egyik felsorolt eljárási hiba sem befolyásolta lényegesen a bizonyítás törvényességét, hiszen az eljárás résztvevői jogaik gyakorlásában - közöttük indítvány- vagy észrevétel tételi jogaikban - nem voltak korlátozva, így az első fokú ítélet érdemi felülbírálatának nem mutatkozott akadály.

A védőbeszédben elhangzott, vád törvényességével kapcsolatos kifogást illetően az ítélet tábla elsődlegesen arra kíván rámutatni, hogy ebben a körben a Legfelsőbb Bíróság (jelenleg Kúria) 1/2007. számú BK véleménye adott részletes útmutatást, mely biztosítja a joggyakorlat egységét, és az I. 2. pont tér ki a vádnak a Be. 2. § (2) bekezdésében

megfogalmazott minimális tartalmi követelményeire. Így a vád tartalmi törvényességének igénye, hogy meghatározott személy, pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a vádló a bírósági eljárás lefolytatását. Adott esetben a kérdés tehát az, hogy a vád tárgyává tett cselekmény körülírása mennyire tekinthető pontosnak, melyre a I. 2. pont b) alpontja ad eligazítást. E szerint a vádló indítványában ismertetett történeti tényállásnak hiánytalanul kell tartalmaznia a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket, így az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét. A vád törvényességétől viszont meg kell különböztetni annak kellékhányát, mely orvosolható a bírósági eljárásban.

Külön kiemelést érdemel, hogy a törvényes vádnak nem fogalmi ismérve az, hogy a „büntető törvénybe ütköző cselekmény” leírása körében a törvényi tényállás jogi fogalmait használja, elégséges, ha a történeti tények leírása oly mértékben konkrét, amelyből - bebizonyítottságot feltételezve - büntető törvénybe ütköző cselekményre lehet következtetni (BH. 2011. 219.).

Mindezeket szem előtt tartva megállapítható, hogy jelen ügyben a I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal szemben benyújtott vádirat tényállása nem szenved olyan hibában, hiányosságban, mely a vádat törvénytelené tette volna. Alkalmas kiindulópontnak mutatkozott a terhelti védekezések előterjesztéséhez, s tartalmazta azokat a cselekményeket, melyek miatt a vádlottakat az állami büntetőhatalom felelősségre kívánta vonni.

Nem tévedett a törvényszék akkor sem, amikor I. r. vádlott védője áttételre irányuló indítványát (elsőfokú iratok 48. sorszám) nem osztotta, s az indítvány elutasítása mellett folytatta az ügy tárgyalását (4.B.4/2013/51. sorszámú, 2014. március 17. napján kelt végzés).

A 2014. január 1. napjától hatályos Be. 470. § (1) bekezdés c) pontja tényszerűen a rendőrség hivatásos állományú tagja által a szolgálati helyen, illetve a szolgálattal összefüggésben elkövetett más bűncselekmény elbírálását is a katonai büntetőeljárás hatálya alá sorolja. Ugyanakkor a nem katonai bűncselekmény miatt rendőrrel szemben 2014. január 1. napja előtt benyújtott vádirat alapján az ügy elbírálására ezen időpontot követően is a vádirat benyújtásakor irányadó hatásköri és illetékességi szabályok vonatkoznak (EBH. 2014. B. 19.). Ez következik a Be. 605. § (3) bekezdés rendelkezéseiből is, mely szerint az eljárást a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság folytatja le, ha az ügy iratai e törvény hatályba lépése előtt a bírósághoz érkeztek. Miután a Be. 470. § (1) bekezdés c) pontját módosító 2013. évi CLXXXVI. törvény e hatásköri változáshoz átmeneti rendelkezést nem kapcsolt, s jelen ügyben a vádirat benyújtására nyilvánvalóan 2014. január 1. napját megelőzően - 2013. január 4. napján - került sor, a védelem által tett hivatkozás a Be. 308. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazására, nem volt helytálló.

A törvényszék ügyfelderítési kötelezettségének a vádbeli cselekményeket érintően eleget tett. Az általa megállapított tényállás túlnyomórészt megalapozott, kisebb részben azonban

a Be. 351. § (2) bekezdés a) pontjában írt felderítetlenség folytán kiegészítésre szorul, mely az iratok tartalma alapján pótolható a következők szerint.

r.tzls. I. r. vádlott rendőri hivatásos szolgálatát 1997. február 1. napján kezdte meg. 2005. szeptember 1., 2007. október 23., 2009. október 23. és 2010. szeptember 1. napján kapitányságvezetői, míg 2007. november 9. napján főkapitányi dicséretben, valamint pénzjutalomban részesült. 2005. július 21. napján feddést kapott, majd 2012. február 7. napján felfüggesztésre került beosztásából (Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat által megküldött dicséret-fenyítés lap, nyomozási irat 399. oldal).

E kiegészítéssel a tényállás már minden tekintetben megalapozottá vált, így azt az ítélet tábla a Be. 352. § (2) bekezdésében írtaknak megfelelően a másodfokú eljárásban is irányadónak tekintette, felülbírálatára alapjául elfogadta.

A tényállás akkor tekinthető megalapozottnak, ha a bíróság a törvényes vád elbírálása során a perrendi szabályok szerint lefolytatott bizonyítási eljárást követően megalapozatlansági hibától mentesen hozza meg ítéletét. Ilyen megalapozatlansági hiba nem tárható fel az ügyben. Az elsőfokú bíróság ugyanis valamennyi vizsgálandó tényre alapos bizonyítást folytatott. A büntetőjogi felelősség tekintetében lényeges tényeket hiánymentesen, az iratok tartalmának megfelelően rögzítette, s nem vétett hibát akkor sem, amikor a közvetett bizonyítás szabályait szem előtt tartva egyes kétséget kizáróan bizonyított tényekből további tényekre vont következtetést.

I. r. vádlott és védője részéről megfogalmazottakra reagálva az ítélet tábla megjegyzi, hogy a törvényszék értékelő tevékenysége során kifejezetten alapos vizsgálat tárgyává tette az eljárás alatt előterjesztett terhelti védekezést, amely körben előadott indokolása érdemben nem kifogásolható. De konkrétan kitért a védelem által aggályosnak tekintett hangfelvétel rögzítési módra (magnókazetta) vizsgálatára is, számot adva arról, hogy a további bizonyítékok - különösen tanúk aggálytalan vallomása - alapján miért tud érdemben támaszkodni a citált hanganyagra. Annak is kellő magyarázatát adta, hogy tanú vallomása - akit tanú megcáfolt - e bizonyítékokkal szembeállítva miért nem támaszthat ésszerű kételyeket a bizonyítékok törvényességét illetően (első fokú ítélet 12. oldal negyedik bekezdés, 15. oldal harmadik bekezdés). Az első bírói megállapításokban indokolási hiba nem tárható fel.

Az ítélet tábla viszont osztja a fellebbviteli főügyészség által kifejtetteket a tekintetben, hogy noha a törvényszék az ügyben beszerzett titkos információgyűjtés anyagát alappal értékelte törvényes bizonyítási eszközként, hivatkozhatott rá, ám a felhasználhatóság körében nem tett eleget indokolási kötelezettségének, így az ítélet indokolása e speciális bizonyíték jogszabályi hátterét, illetve a célhoz kötöttség értékelését illetően kiegészítésre szorul.

A Be. 206/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján előírt feltétel fennáll, hiszen jelen eljárásban a bizonyítani kívánt bűncselekmény a Be. 201. § (1) bekezdés c) pontjában nevesített hivatali visszaélés bűntette, s a cselekmény megvalósítására ugyan 2011. október 12.

napján került sor, ám a titkos információgyűjtés eredményét kérő szerv (Nemzeti Védelmi Szolgálat Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat) amint megismerte a felhasználni kívánt információt - 2011. december 2. napja -, 2011. december 28. napján már eleget tett feljelentési kötelezettségének, mely megfelel a Be. 206/A. § (1) bekezdés b) pontja szerinti haladéktalanság követelményének.

A bírói engedélyhez kötött titkos információgyűjtés tényét, közülük a Be. 206. § (5) bekezdésében előírt engedélyező bíróság megjelölését, az engedéllyel érintett ügy számát és tárgyát, az érintett személyt - I. r. vádlott - s az előterjesztés illetőleg az engedély kereteit a rendelkezésre álló iratok tartalmazzák, megnyugtatóan alátámasztva a bizonyíték törvényességét (nyomozási irat 193-205. oldalai).

Megjegyzést érdemel, hogy a titkos információgyűjtés eredménye csak egy, bár kétségtelenül kellő fontossággal bíró bizonyíték a bizonyítékok sorában, ám emellett a törvényszék által értékelt továbbiak is kiemelt jelentőséget kaptak. Az elsőfokú bíróság a logika szabályai szerint, részletes és meggyőző indokokat vonultatott fel arra, hogy mely bizonyítékot tekint hitelt érdemlőnek, mire alapítja ítéletének tényállását, s végül miért vetette el a vádlottak védekezését.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351.-352. §). Összességében az elsőfokú bíróság által részletezett bizonyítékok, valamint a vádlottak magatartásából levont következtetés maradéktalanul megerősítették egymást, szinergiájuk egyértelmű volt. A törvényszék tehát helytállóan következtetett valamennyi terhelt bűnösségére és a cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jognak.

Érdemben nem kifogásolható a Btk. 2. § körében elfoglalt első bírói álláspont sem, hiszen az eljárás tárgyát képező bűncselekmények büntetettsége nem szűnt meg és valóban enyhébb elbírálást eredményezett a 2012. évi C. törvény (a jelenleg hatályos Btk.) alkalmazása.

Az elsőfokú bíróság által feltárt bűnösségi körülmények csaknem minden tekintetben helytállóak, ám az ítéletábra az enyhítő hatással bírók közül mellőzi I. r. vádlott büntetlen előéletére történő hivatkozást, lévén az számára foglalkozásából eredő követelmény volt. II. r. vádlott esetében pedig annyiban pontosítandó a súlyosító körülmények köre, hogy a terhére rótt hamis vád megvalósításakor (2011. október 12.) büntetőeljárás hatálya alatt állt.

A vádlottakkal szemben kiszabott büntetési nem mindezekkel együtt törvényesnek tekinthető, a bűncselekmények tárgyi súlyához képest kellően méltányos, míg a pénzbüntetés egy napi tételének összege a vádlottak vagyoni viszonyaihoz, személyi körülményeihez és életvitelükhöz kellően igazodik, így a büntetések enyhítésére sem látott lehetőséget a másodfokú bíróság.

Az ítélet egyébként, pénzbüntetések átváltoztatására és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezéseit szintén az irányadó jogszabályoknak megfelelőnek találta. Utóbbi tekintetben a védelmi észrevétellel kapcsolatosan megjegyzést érdemel, miszerint I. r. vádlott eljárás során többször jelzett egészségügyi panaszai nemcsak annak tisztázását vetették fel, hogy igazolási kérelmei alaposak voltak-e, hanem azt is, hogy az ennek következtében többször elhalasztott tárgyaláson - hiszen huzamosabb ideig nem jelent meg a törvényszék előtt -, tehát a vádemelés után már voltaképp magában a büntetőeljárásban egyáltalán részt vehet-e (Be. 307. §, 266. §, 188. § (1) bekezdés b) pont). Következésképp az igazságügyi orvosszakértői vélemény beszerzésével kapcsolatosan felmerült bűnügyi költség - a továbbiakkal egyetemben - nem tekinthető szükségtelen költségnek, nem alkalmazható a Be. 338. § (2) bekezdés második mondata, de a bűncselekmény súlyához képest sem tekinthető aránytalannak, így a Be. 338. § (1) bekezdése szerinti kötelezés megalapozott volt.

A fent kifejtettekre tekintettel az ítélet az elsőfokú bíróság határozatát - érdemben helyes indokai folytán - a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helyben hagyta.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítására vonatkozó rendelkezés a Be. 381. § (1) bekezdésén alapszik.

Debrecen, 2015. január 26.

Dr. Elek Balázs sk. . Bakó József sk.

a tanács elnöke

a tanács tagja, előadó

Dr. Gömöri Olivér sk.

a tanács tagja

ZÁRADÉK:A Debreceni Törvényszék 4.B.4/2013/81. számú ítélete az ítélet jelen határozatával a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2015. január 26.

Dr. Elek Balázs sk.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.